

Zpráva 2005 pro Mezinárodní oblast povodí Labe podle článku 15 odst. 2 Rámcové směrnice

Státy v Mezinárodní oblasti povodí Labe zpracovaly podle požadavků Rámcové směrnice analýzu vodohospodářské a ekonomické situace v povodí Labe. Cílem bylo na základě zhodnocení dopadů lidské činnosti na stav povrchových a podzemních vod provést **odhad dosažení environmentálních cílů u útvarů povrchových a podzemních vod**. Byla zpracována **ekonomická analýza užívání vody**, která má poskytnout dostatečně podrobné informace nezbytné k uplatnění principu návratnosti: nákladů za vodohospodářské služby, k vytvoření podnětů cenové politiky a k nákladům na opatření. V celkové koncepci Rámcové směrnice mají ekonomické přístupy celou řadu dalších funkcí, které mají velký význam pro dosažení environmentálních cílů. V článku 4 Rámcové směrnice jsou uvedeny faktory pro udělení výjimek od stanovených ekologických cílů, přičemž jejich uplatnění bude do určité míry nutno posoudit pomocí ekonomické rozvahy. Mimo to byl zpracován registr území, vyžadujících zvláštní ochranu podle příslušných právních předpisů Evropského společenství na ochranu povrchových a podzemních vod nebo na zachování stanovišť a druhů živočichů a rostlin, vázaných na vodní prostředí (**chráněná území**). Výsledky těchto prací v jednotlivých státech byly pro Mezinárodní oblast povodí Labe shrnuty do jedné zprávy. Zprávy 2005 pro Mezinárodní oblast povodí Labe podle článku 15 odst. 2 Rámcové směrnice.

Povrchové vody

V Mezinárodní oblasti povodí Labe je vymezeno celkem 3 954 útvarů povrchových vod (tekoucí vody, stojaté vody, brakické vody, pobřežní vody).

Následující tabulka uvádí počty vymezených útvarů povrchových vod a především vymezených umělých a silně ovlivněných útvarů povrchových vod v jednotlivých státech v Mezinárodní oblasti povodí Labe.

Vymezení útvarů povrchových vod, především vymezení umělých a silně ovlivněných útvarů povrchových vod

Stát	Celkem		Umělé		Silně ovlivněné	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Česká republika	650	16,4	2	0,3	325	50,0
Německo	3 274	83,6	835	25,5	642	19,6
Rakousko	19	0,5	2	10,5	10	52,6
Polsko	11	0,3	0	0,0	0	0,0
Celkem	3 954	100,0	839	21,2	977	24,7

Odhad dosažení cíle dobrého stavu útvarů povrchových vod

V rámci posouzení dopadů významných vlivů na dosažení environmentálních cílů byly útvary povrchových vod zařazeny do tří tříd „dosažení cíle pravděpodobné“, „dosažení cíle nejasné“ a „dosažení cíle nepravděpodobné“. Třída „dosažení cíle nejasné“ obsahuje vodní útvary, které nebylo možno s jistotou klasifikovat nebo pro ně nejsou k dispozici žádná data.

U těch vodních útvarů, kde bylo dosažení cíle klasifikováno jako „nejasné“ nebo „nepravděpodobné“, bude provedena další charakterizace, aby bylo možno získat chybějící data a optimalizovat monitorovací programy a programy opatření.

Dosažení cíle je u 11 % všech útvarů povrchových vod odhadováno jako pravděpodobné, u 26 % jako nejasné a u 63 % jako nepravděpodobné.

Vedle zatížení útvarů **tekoucích vod** z bodových zdrojů znečištění hraje významnou roli také zatížení z **plošných zdrojů znečištění**, především ze zemědělství. U některých látek, jako např. u dusíku a fosforu, může toto zatížení značně přesahovat znečištění z bodových zdrojů. V Německu jsou také u většiny těžkých kovů vnosy z plošných zdrojů znečištění mnohem vyšší než z bodových zdrojů znečištění.

Odhad dosažení cíle dobrého stavu útvarů tekoucích vod

Stát	Počet vodních útvarů		Odhad dosažení cíle dobrého stavu				
	Pravděpodobné	Nejasné	Pravděpodobné	Nejasné	Nepravděpodobné	%	
Česká republika	600	0	0,0	160	26,7	440	73,3
Německo	2 838	263	9,3	704	24,8	1 871	65,9
Rakousko	17	6	35,3	6	35,3	5	29,4
Polsko	11	11	100,0	0	0,0	0	0,0
Celkem	3 466	280	8,1	870	25,1	2 316	66,8

Téměř všechny útvary **stojatých vod** v povodí Labe jsou narušeny z hlediska trofie a makrofyty. Chemický stav některých jezer nebylo možno do odhadu zařadit, jelikož chybějí potřebná data. Také zde analýza situace ukázala, že ve většině případů je příčinou znečištění intenzivní zemědělské hospodářství. K přímému vypouštění splaškových vod z větších čistíren odpadních vod zpravidla nedochází.

Všechny útvary povrchových vod kategorie „jezero“ v české části povodí Labe patří k silně ovlivněným nebo umělým útvarům a budou blíže hodnoceny až v další etapě. Přesto pro některé tyto útvary bylo na základě detailních znalostí správců povodí konstatováno, že dosažení cíle je nepravděpodobné.

Odhad dosažení cíle dobrého stavu útvarů stojatých vod

Stát	Počet vodních útvarů		Odhad dosažení cíle dobrého stavu				
	Pravděpodobné	Nejasné	Pravděpodobné	Nejasné	Nepravděpodobné	%	
Česká republika	50	0	0,0	44	88,0	6	12,0
Německo	432*	142	32,9	109	25,2	178	41,2
Rakousko	2	2	100,0	0	0,0	0	0,0
Polsko	0	-	-	-	-	-	-
Celkem	484*	144	29,8	153	31,6	184	38,0

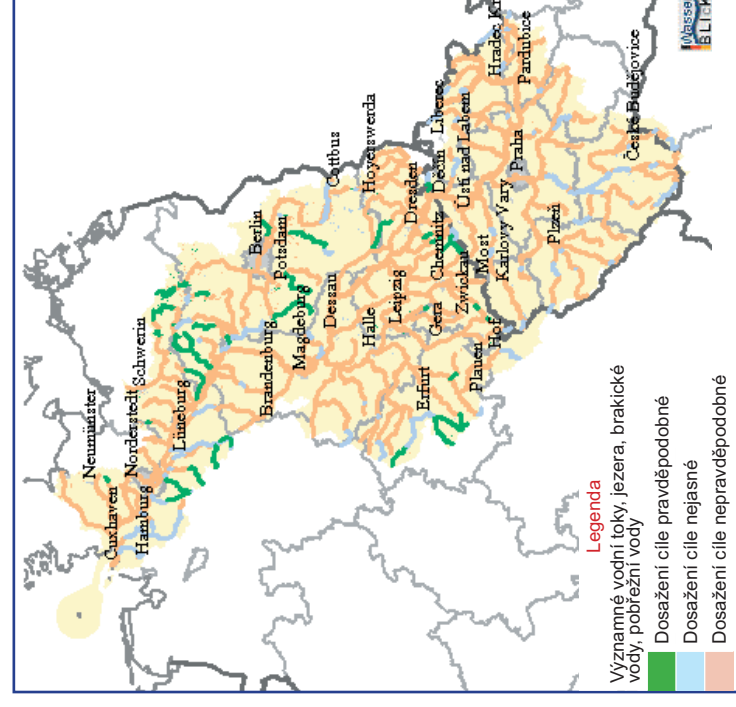
* 3 vodní útvary nebyly hodnoceny

Dosažení cílů Rámcové směrnice v **brakických vodách** slavného úseku Labe je hodnoceno celkově jako „nepravděpodobné“. Vzhledem k provedeným nevrátným ochranným opatřením před bouřlivými přílivy a nevrátným morfologickým úpravám v oblasti plavební dráhy byl úsek brakických vod Labe především klasifikován jako „silně ovlivněný“.

V **pobřežních vodách** Mezinárodní oblasti povodí Labe dochází k výraznému negativnímu ovlivnění druhového složení a četnosti bentických společenstev a fytoplanktonu, především v důsledku vyšších koncentrací živin a znečišťujících látek. Na základě vyšších vnosů živin z toku Labe, ale i vnosů ze sousedních pobřežních vod, je třeba vycházet z toho, že žádný ze 4 útvarů pobřežních vod Labe cíle dobrého stavu pravděpodobně nedosáhne.

Analýza povrchových vod podle článku 5 a přílohy II Rámcové směrnice se vyznačuje celou řadou nejistot. Pro některé složky k hodnocení cíle dosažení dobrého stavu nebyla k dispozici žádná definitivní kritéria (např. standardy kvality pro prioritní látky). Ve fázi zpracování Zprávy 2005 nebyly také k dispozici definitivní a mezinárodně kalibrované postupy ke klasifikaci biologických složek podle Rámcové směrnice. V důsledku toho byly analýza vlivů a dopadů a vymezení vodních útvarů, které pravděpodobně nedosáhnou dobrého ekologického stavu, provedeny pouze na základě předběžných kritérií, tzv. „pracovních cílů“.

Pro zpracování plánu povodí v roce 2009 je nezbytné provést hodnocení stavu na základě monitorovacích programů podle článku 8 Rámcové směrnice, které mají být uvedeny do provozu koncem roku 2006.

Odhad dosažení cíle dobrého stavu útvarů povrchových vod

Podzemní vody

V Mezinárodní oblasti povodí Labe je vymezeno 310 útvarů podzemních vod o ploše 6 až 6 050 km². Celkem 16 těchto útvarů je ve **svrchní vrstvě** útvarů podzemních vod, 285 útvarů je v **hlavní vrstvě** a 9 útvarů je v **hlubinné vrstvě** útvarů podzemních vod. Plocha útvarů podzemních vod v hlavní vrstvě, které byly přiřazeny Mezinárodní oblasti povodí Labe, činí 147 208 km². Na základě provedených analýz nevznikla potřeba v současné době vymezení mezinárodní přeshraniční útvary podzemních vod.

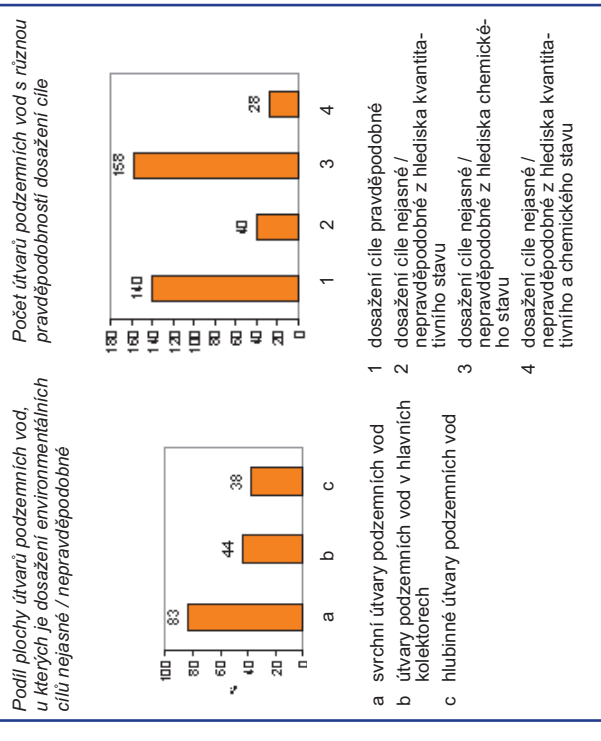
Při identifikaci vlivů **plošných zdrojů znečištění** byly analyzovány vnosy dusíku ze zemědělství do půdy a horninového prostředí, atmosférická depozice dusíku a síry a vliv pesticidů aplikovaných v zemědělství.

V Mezinárodní oblasti povodí Labe není relevantní přímé vypouštění do podzemních vod z **bodových zdrojů znečištění**. Za významné bodové zdroje znečištění jsou ale považovány staré zářezky.

K identifikaci kvantitativních vlivů byla využita data o odběrech podzemních vod z národních databází. V Mezinárodní oblasti povodí Labe nepatří umělá infiltrace k významným vlivům.

Další antropogenní vlivy, působící na podzemní vody, souvisejí s těžbou, a to s bývalou těžbou uranu a současnou či bývalou těžbou hnědého uhlí.

Odhad dosažení environmentálních cílů útvarů podzemních vod
V Mezinárodní oblasti povodí Labe bylo zjištěno, že z hlediska chemického stavu je dosažení environmentálních cílů nepravděpodobné, resp. nejasné u 158 útvarů podzemních vod a z hlediska kvantitativního stavu u 40 útvarů. Mezi nimi je 28 útvarů podzemních vod, pro které platí obě konstatování. Podíl na celkovém počtu 310 útvarů podzemních vod činí tak 51,13, resp. 9 %. Podíl na ploše všech útvarů podzemních vod vymezených v jednotlivých vrstvách představuje pro útvary podzemních vod svrchní vrstvy 83 % z celkové plochy 1 258 km², pro útvary podzemních vod hlavní vrstvy 44 % z celkové plochy 147 208 km² a pro útvary podzemních vod hlubinné vrstvy 38 % z celkové plochy 7 515 km².

a svrchní útvary podzemních vod
b útvary podzemních vod v hlavních kolektorech
c hlubinné útvary podzemních vod

1 dosažení cíle pravděpodobné
2 dosažení cíle nejasné / nepravděpodobné z hlediska kvantitativního stavu
3 dosažení cíle nejasné / nepravděpodobné z hlediska chemického stavu
4 dosažení cíle nejasné / nepravděpodobné z hlediska kvantitativního a chemického stavu

Útvary podzemních vod s nižšími environmentálními cíli

Pro určení útvarů podzemních vod s nižšími cíli z hlediska kvantitativního a chemického stavu jsou nezbytné další informace, které budou získány až později na základě monitoringu a ekonomické analýzy. Proto bylo v současnosti možné zpracovat pouze první odhad na základě odborného posouzení expertů.

Z hlediska kvantitativního stavu byly dosud identifikovány výlučně útvary podzemních vod ovlivňované těžbou. Jedná se o 6 útvarů podzemních vod svrchní vrstvy o ploše 595 km² a 8 útvarů podzemních vod hlavní vrstvy o ploše 5 985 km². Žádné útvary podzemních vod hlubinné vrstvy nebyly z hlediska kvantitativního stavu určeny jako útvary s nižšími cíli. Z hlediska chemického stavu byly dosud identifikovány útvary podzemních vod ovlivňované těžbou a starými zářezkami. Jedná se o 1 úvár svrchní vrstvy o ploše 134 km², 11 útvarů hlavní vrstvy o ploše 6 494 km² a 1 úvár hlubinné vrstvy o ploše 1 358 km².